

Jødiske ekstremister får stø

MIDTØSTEN: – Høyredreiningen i israelsk politikk har skapt et større rom for radikale jødiske organisasjoner. Resultatet er mer vold.

MATTIS C. O. VAALAND

mattis.vaaland@vl.no

Tre palestinere ble i forrige uke angrepet av jødiske ekstremister under en marsj organisert av den ekstreme jødiske organisasjonen Lehava. Organisasjonen motarbeider palestinsk nærvær i det historiske Israel, men ønsker heller ikke kristne i landet.

Hendelsen føyer seg inn i en rekke voldelige hendelser utført av jødiske ekstremister de siste årene.

Ifølge professor i politisk sosiologi ved Hebrew University, Eitan Alimi, har det «definitivt» vært en økning i antall religiøse, ekstremistiske jøder de senere årene.

– Det er også en økende vilje til å bruke vold i disse gruppene, selv mot israelske mål, sier han.

Frykt og apati. Midtøstenekspert Bård Kartveit viser til det israelske valget i 2015. Da advarte Israels statsminister Benjamin Netanyahu mot at venstresiden busset israelske arabere til valglokalene for å stemme.

– Dette kan ha vært avgjørende for valgresultatet, og ga ekstremister større mot til å forfekte rasistiske holdninger, mener han.

Israel-ekspert Tilde Rosmer, som arbeider ved Zayed University i Dubai, forteller at de ekstreme gruppene ikke er aktive hver dag, og mener at det ikke er angrepene i seg selv som er mest sjokkerende.

– Det er apatien i den israelske befolkningen jeg reagerer på.

Rosmer forteller at nå har situasjonen blitt så ekstrem at også palestinere som bor i Israel har begynt å bli reddet.

– De politiske grensene forskyver seg hele tiden. Det som ikke var normalt for 10 år siden er blitt normalt nå.

Fravær av dialog. Klassekampens Anja Sletteland, som har forsket på konflikten mellom israelere og palestinere, forklarer at det har foregått en gjensidig radikaliserings mellom palestinere og israelere.

Hun viser til både rakettangrep fra Gaza og bølgen av knivstikkinger mot israelske soldater og sivile på Vestbredden og Jerusalem i fjor.

– Når det er dialog roer angrepene seg, men når det ikke er dialog blir det i større grad brukt vold. Mangelen på alternativer skaper frustrasjon i begge leire, sier Sletteland.

Ifølge Sletteland skyldes

høyredreiningen blant annet at sentrum-venstresiden, som jobber aktivt for en tostatsløsning har mistet tillit i befolkningen.

– Flertallet i Israel anser palestinske krav i forhandlingene som urimelige. Det at forhandlingene aldri har lyktes, har dessuten gjort at mange har gått vekk fra å støtte sentrum venstre og nå har større tiltro til høyresidens løsninger på problemet.

Sletteland trekker frem innvandring fra den tidligere Sovjetunionen på 1970-tallet som annen faktor som forklarer vendingen mot høyre.

– Denne innvandringsgruppen tok med seg politisk konservative holdninger fra hjemlandene. Man ser også at en annen gruppe som øker er ortodokse jøder, som får flere barn enn gjennomsnittet, sier hun.

Delt samfunn. Sletteland understreker at det israelske samfunnet er delt på hvordan man skal forholde seg til konflikten mellom palestinere og israelere.

Hun sier at høyredreiningen som har vært de siste 10 årene har ført til en tilspissing av konflikten, men at det er ulike tolkninger i samfunnet av andre aspekter ved høyrepolitikken.

– Den konservative høyresidens politikk i religiøse og sosiale spørsmål er svært upopulær blant store deler av befolkningen, ettersom mange israelske jøder er liberale, sier hun.

Sletteland forteller at noen israelere lar frykten trumfe, og tenker det ikke finnes noe annet alternativ til høyresiden. De anser konflikten som eksistensiell.

Samtidig, sier Sletteland, er det mange israelske organisasjoner som jobber mot den nåværende utviklingen, og nevner B'Tselem som et eksempel.

– Det finnes ikke en dag uten flere demonstrasjoner. Israel er et delt og veldig politisk aktivt samfunn, sier Sletteland.

Sikkerhetsbehov. Sosialantropolog ved Universitetet i Oslo, Cathrine Moe Thorleifsson, forteller at det har vært en draging mot sikkerhet i det israelske samfunnet.

– Sammen med den økende okkupasjonen av palestinsk land føler nok de ekstremistiske jødiske gruppene at de har mer aksept i dagens politiske klima.

– Er det en mulighet for at situasjonen vil eskalere?

– Ja. Det er derfor det er viktig at politikere på høyresiden tar avstand fra volden, fastslår Thorleifsson.

